RADU PETRESCU- THE SPYGLASS RETURNED TOWARDS THE SELF

Monica Andrei (Bako)
PhD Student, University of Medicine, Pharmacy, Science and Technology of Târgu Mureş

Abstract: If in the postmodern period the diary was considered drawer literature, we have to underline that the inhabitants of Târgovişte, through the voice of Radu Petrescu, manifested their freedom by writing, reavealing four recurrente themes. Every page of the diary reflects the image of the author, the fiction succeeding in outlining the stylistic physiognomy of the writer. The diary became, thus, an instrument of knowledge and self-knowledge.

Keywords: postmodernism, fiction, diarist

Alături de momentul oniric, *târgovişteni*i au instituit o direcție novatoare în literatura română a anilor ’60- ’70. Blamați în repetate rânduri că se situau pe o poziție marginală, acuzați că nu au ilustrat în paginile lor teroarea perioadei comuniste, această grupare redescoperă *jurnalul* cu convingerea că scriu romane.

O cercetare critică asupra Școlii de la Târgoviște ar trebui să aibă drept țintă aducerea în centrul de interes al receptării, relația definitorie pe care acești prozatori o au cu genurile autobiograficului. Membrii acestui grup cred în echivalarea jurnal- roman, nefăcând o deosebire tipologică între cele două repere literare. În acest sens, Mircea Horia Simionescu afirma într-un eseu despre prietenul său, Radu Petrescu, că asemenea romanului, jurnalul nu are reguli clar definite și cunoaște fluctuații uimitoare: jurnalul intim publicat în timpul vieții autorului, jurnalul-roman, jurnalul-ficțiune, jurnalul de idei, jurnalul epistolar, etc[1].

Așa cum afirmam, *târgovişteni*i au creat o proză cu un puternic substrat autobiografic, total diferită de ceea ce se practica în acel moment, o narare autoreferențială.

Conform lui Gustav René Hocke, consemnările zilnice, însemnările cu caracter personal au existat din totdeauna, omul simțind în permanență nevoia conservării unei dovezi a vieții sale. Genul biografic s-a afirmat fără a pretinde literaritatea, dar are parte de o modificarea de statut, care l-a adus în lumina reflectorului doar în secolul al XIX-lea, odată cu operele lui Baudelaire, Amiel sau Stendhal.

În *Le jurnal intime*, Alain Girard observă că jurnalele scrise între 1800 si 1860 nu au fost scrise cu intenția publicării, iar cele dintre 1860 și 1910 au consacrat, practic, genul ca atare.

După anul 1910, diariștii vor trece intenționat de pactul secretului, publicând jurnalele încă din timpul vieții lor. În felul acesta, ei își vor căuta cititori-martori.

În spațiul românesc, literatura subordonată discursului persoanei întâi se înfățișează din textele postmoderniștilor. Reprezentanții *Școlii de la Târgoviște* s-au îndreptat încă de la început spre acest gen cu nesfârșite posibilități susceptibile de a fi valorificate. Pentru ei, jurnalul nu mai este specie de sertar. Dezideratul lor fusese dintodeauna acela de a arăta lumii că se pot scrie opere și într-o altă manieră, chiar într-un moment în care literatura traversează o criză. În receptarea operelor lor s-au produs, în ultima perioadă, mutări de accent, ceea ce, de altfel, este probabil o recunoaștere a calităților literare a scriitorilor târgovișteni, recunoaștere din partea istoriei literare, într-o perioadă în care, întreaga literatură a fost supusă constrângerii unor factori extraliterari.

[1] Mihai Cimpoi, *Anatomia ființei. Școala literară și artistică de la Tîrgoviște*, Editura Bibliotheca, Tîrgoviște, 2014, p. 71.

BDD-A29540 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:49 UTC)

Jurnalul lui Radu Petrescu a fost început în adolescență și-a devenit o manieră de manifestare a libertății prin scrisul de zi cu zi. Publică cele două volume de jurnal, *Ocheanul întors* în 1977 și *Părul Berenicei* în 1981, într-o perioadă în care acest gen de literatură era unul marginal. Cele patru teme recurente care se conturează în interiorul acestor creații sunt: *tema autorului, dificultatea de a scrie, lumea din afară* și *concepții asupra literaturii.* Aceste volume publicate antum configurează mișcările sale interioare. Realul este decantat și împins în zona culturalului. Radu Petrescu va uza de practica diaristică pentru a observa și a se autoobserva. Prin intermediul acestor două volume, autobiografia, livrescul și metaliteratura vor căpăta statut estetic. Autobiografia și existența se vor metamorfoza în ficțiune.

Atunci când vine vorba despre gradul de elaborare al jurnalului, Béatrice Didier distinge două mari grupe: *jurnalul ca mărturie a vieții*, creație necenzurată, care nu acceptă eventualele corecturi, și *jurnalul ca operă literară*, al cărui autor își manifestă vădit intenția de a concepe literatură. Radu Petrescu transformă experiențele sale interioare în materie primă pentru jurnale, pe care mai apoi le convertește în ficțiune: "Înconjurat de *ocazii* (…) depinde de mine ce vor deveni"[2].

Între anii 1951- 1954, la Petriș și Prundul Bîrgăului scrie *Ocheanul întors*, ce surprinde ideea de dualitate a artistului. Scriitorul și omul sunt două entități diferite. Astfel, există personajul pe care Radu Petrescu ne lasă să-l observăm, pe de o parte, și personajul ascuns[3] (pe care cititorul încearcă să-l configureze) pe de altă parte.

Identitatea despre care vorbește Lejeune este una nominală, *eul* creat de jurnal nu se suprapune pe cel biografic, fiindcă regăsim o separare netă între autor-narator și personaj.
Radu Petrescu renunță la spontaneitate zdruncinând tiparele genului și "ignorând programatic granițele dintre jurnal și eseu"[4]. Jurnalul radupetrescian nu este un simplu jurnal: "În definitiv, (…) eu în jurnal, aici, mă inventez pe mine însumi…"[5]. Autorul însuși afirma că "Substanța jurnalului ca gen literar este, toată, în acest joc de iluzii optice cărora le cazi pradă și din care te salvezi. Eroul jurnalului este o creație ca și eroul de roman și caută a fi receptat ca atare"[6].

Dincolo de toate măștile purtate și de sutele, chiar miile de pagini scrise, se află de fiecare dată autorul. Mai mult decât alți scriitori contemporani, târgoviștenii au fost preocupați de realitatea a ceea ce se numește ficțiune. Nu am greși, cu siguranță, dacă am trasa un paralelism între labirintul paginilor, unde se manifestă conștiința, cultura și sensibilitatea scriitorului, și firul Ariadnei. Adevărații regizori, cum sunt și autorii de literatură, nu se dau înapoi de la statutul de personaj, dar "personajele care scriu, gândesc textul, trăiesc *în* și *prin* literatură, migălesc în văzul cititorului compoziția altor personaje"[7].

Există o tendință care se regăsește în scrierile contemporane și cu predilecție în textele scriitorilor târgovișteni, anume ficțiunea care încearcă întotdeauna să alcătuiască, să contureze fizionomia celui care o scrie. Așadar, textul se va constitui ca autoportret al autorului: "(…) proza- unde realitatea poate fi mai greu ignorată- scoate în evidență din ce în ce mai mult suveranitatea scriitorului. Atât de confuză este realitatea înregistrată încât ea ar fi irespirabilă, imperceptibilă, dacă n-ar fi ordonată de o formă care este tocmai stilul (…). Prozatorul modern, când nu se mulțumește să recepteze doar senzația brută, dispune aceste elemente (ale realității, n. m. M. D.) ca

[2] Radu Petrescu, *Ocheanul întors*, Editura Cartea Românească, București, 1977, p. 96
[3] "Sunt unii care disprețuiesc jurnalul dar pe criterii superficiale. Un jurnal este și el o carte ca oricare alta și personajul din el e tot atât de fictiv ca și Grandet din romanul lui Balzac. Dar trebuie înțeleasă convenția" (CMZ,p. 54). Toate citatele din *Catalogul mișcărilor mele zilnice* (CMZ) sunt din ediția Radu Petrescu , *Catalogul mișcărilor mele zilnice*, Editura Humanitas, București, 1999.
[4] Carmen Mușat, *Strategiile subversiunii. Incursiuni în proza postmodernă*, Editura Cartea Românească, București, 2008, p. 279.
[5] Radu Petrescu, *Catalogul mișcărilor mele zilnice*, ed. cit., p.398.
[6] Radu Petrescu, *O singură vârstă*, Editura Cartea Românească, București, 1975, p. 68- 69.
[7] Mihai Dragolea, *În Exercițiul ficțiunii- Eseu despre Școala de la Tîrgoviște*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 6.

BDD-A29540 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:49 UTC)

într-un desen ambiguu în care singura formă lizibilă este propriul său chip”[8], după cum afirma eseistul francez Gaetan Picon.

Cumulul acestor trăsături trimite către zona de profunzime a scrierilor *Școlii de la Târgoviște.*

Jurnalul trebuie perceput drept un cadru propice cunoașterii și regăsirii de sine. Vorbim despre autorul de jurnal, desigur, despre portretul fictiv[9] pe care diaristul și-l alcătuiește. În oglinda textelor, faptele și fenomenele capătă alte repere, alte dimensiuni. Pentru diarist, pagina de jurnal devine “un instrument în primul rând de cunoaștere a sinelui care îi revelează omului direct propria-i imagine, dublul, fantoma, simulacrul, perfecțiunile și defectele fizice, precum și imaginea universului”[10]. Oglinda reprezintă așadar metafora sugestivă a pătrunderii în imaginație, iar Radu Petrescu, asemenea lui Narcis în oglinda apei, se privește meditativ în pagina cărții.

Criticul francez Maurice Blanchot sesiza: “Ceea ce e neobișnuit în această formă hibridă, aparent atât de ușoară, atât de îngăduitoare și, uneori, atât de neplăcută prin confortabila meditație despre sine (…), e faptul că ea reprezintă o capcană. Scrii pentru a-ți salva zilele, dar îți încredințezi salvarea scriiturii care-ți falsifică ziua”[11]. Diaristul își ficționalizează viața, regăsindu-se ca entitate de hârtie în propriul jurnal. Eul creator se va regăsi între filele jurnalului în diferitele faze evolutive, mitizându-și existența într-o lume posibilă. Concomitent, Radu Petrescu își reface traseul interior scriind un jurnal intim suprapus pe jurnalul de creație. *Jurnalul* său a jucat rolul unui atelier, deoarece, *Ocheanul întors, Părul Berenicei* și *A treia dimensiune* sunt, de fapt, variantele prelucrate pentru a deveni literatură.

La Radu Petrescu este de remarcat excepționala calitate a privirii, forța ei. Doar că această privire este scriitura însăși. Prin scriitură, imaginile apar transferate în regimul eternității, așadar, desprinse de temporalitate. timpul prezent utilizat în timpul scrierii este justificat. Smuls fără regret din temporalitate, prezentul conferă textului jurnalului o durabilitate nesfârșită. Mihai Dragolea susținea că “Dreptul verbelor la prezent nu-l poate da decât scriitura, mai mult- ea obligă la această singură conjugare. Și dacă așa se întâmplă cu verbele, cum altfel s-ar putea petrece lucrurile cu stările?”[12]. Întrebare legitimă. Conchide autorul eseului despre Școala de la Târgoviște, afirmând că în opera radupetresciană personajul nu este “copilul interbelic și ciudat, ci *textul*, supremația revine scriiturii, nicidecum biografiei”[13].

În altă ordine de idei, ceea ce compune un univers suficient sieși este limbajul ficțiunii, dublat de ideea pregnantă a timpului intangibil, a timpului eternității.

Scriitorii *Școlii de la Târgoviște* sunt experți în statutul lor de autori de jurnal, deoarece exersează substanța, forma și organizarea unor date colecționate cu multă migală. Jurnalul lui Radu Petrescu trasează conturul unei fizionomii a scrierii. Într-o epoca a crizei de timp, *târgoviștenii* relansează genul căruia îi este necesar (și specific) timpul generos. Însă în aceste jurnale, se petrec modificări , am zice, substanțiale: “suveranitatea confesiunii e uzurpată de preocuparea pentru scriitură”[14]. În detrimentul cantității documentare, ascendent va avea calitatea artistică a notațiilor. Tot ceea ce compune viața în jurnal, fie că este vorba de o descriere, detalii sau

[8] Gaetan Picon, *Funcția lecturii,* traducere și prefață de Georgeta Horodincă, Ed. Univers, 1982, p. 28

[9] “Jurnalul e pentru mine o oglindă montată între celelalte foi ale mele în așa fel încât să mărească spațiul lor cu sugestia unei alte dimensiuni, mai adânci, unde privirea ar putea să întâlnească, de exemplu, pe insul prost încălțat, cu haine de-a gata, prea lins în cap, privire ferice și haotic, de la Operă.” în Radu Petrescu, *Părul Berenicei*, Editura Cartea Românească, București, 1981, p. 9

[10] Jurgis Baltrušaitis, *Oglinda. Eseu privind o legendă științifică. Revelații, science-fiction și înșelăciuni*, Cuvânt înainte și traducere de Marcel Petrișor, Editura Meridiane, București, 1981, p. 290.

[11] Maurice Blanchot, “Jurnalul intim și povestirea”, traducere de Emil Paraschivoiu, în *Caiete critice*, nr. 3- 4/1986, p. 51

[12] Mihai Dragolea, *În Exercițiul ficțiunii- Eseu despre Școala de la Tîrgoviște*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 37.

[13] Mihai Dragolea, *În Exercițiul ficțiunii- Eseu despre Școala de la Tîrgoviște*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 38.

[14] Mihai Dragolea, *În Exercițiul ficțiunii- Eseu despre Școala de la Tîrgoviște*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 45

BDD-A29540 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:49 UTC)

idei legate de anumite aspecte, ia forma literaturii. Paginile reţin mai ales proiectele lui scriitoriceşti, lecturile.

Primul volum al jurnalului lui Radu Petrescu, *Ocheanul întors*, respectă suficiente convenţii ale genului însă printr-un proces discret, el se metamorfozează într-o operă epică singulară, ce are în centrul său un unic personaj, *scriitorul*: relatarea fragmentară la persoana întâi, diversele note, amănuntele din viaţa cotidiană.

Mircea Iorgulescu sesiza maniera în care confesiunea este modelată cu finețe într-o "structură determinată de rigorile artei şi nu de capriciile sensibilităţii"[15]. *Ocheanul întors* are ca scop aducerea în lumină a ceea ce este străin (străin în sensul elementelor care se încăpăţânează să împiedice "traducerea scenariului în destin"[16]). Autorul şi totodată personajul cărţii este un tânăr profesor de limba şi literatura română dintr-un sat din partea de nord a Transilvaniei, unde îndeletnicirea de dascăl îl ţine departe de Bucureşti- acel spaţiu privilegiat al culturii unde îşi are biroul luminat de pânzele lui Pallady, bibliotecile, parcurile, sălile de concert. Radu Petrescu se pliază destul de bine pe noua situaţie de viaţa, pe noile circumstanţe şi într-un crescendo firesc, integrează, pagină cu pagină, fuziunea totală a vieţii cu literatura. Această identitate literatură-viaţă (după cum formula Alexandru Paleologu, "Câtă literatură, atâta viaţă. (Nu invers)") este întreţinută cu consecvenţă şi luciditate: "Acum trei zile am notat că la mine nu pot face deosebire între viaţă şi literatură, aceste două lucruri sunt identice de la un moment, când am devenit interior lumii şi m-am instalat astfel între Idei"[17]. Literatura şi viaţa se confundă. Viaţa este literatură pentru Radu Petrescu. Originalitatea textului scriitorului târgoviştean rezidă în firescul exprimării, prin naturaleţea cu care este trăită identitatea. Asemenea unui fenomen al naturii, cuvintele sunt aşezate în pagină necruţător, iar efortul de a demonstra acest proces este insesizabil. "Instalat între Idei", personajul din *Ocheanul întors* posedă ceva din calmul şi impresionanta forţă a unei statui din marmură: "Eu, fără nici un gând de experienţă, iau lucrurile aşa cum sunt şi aştept ca senzaţiile care mi s-au obligat, munţii sălbatici, oamenii cu fizionomii nemaivăzute, case cu bârne, ceruri largi ameninţând de culori, şi singurătate desăvârşită, să se depună şi să hrănească frumoasa flacără a Ideilor mele"[18].

În tot ceea ce ne înconjoară putem percepe nuanţe ale esteticului, aşa cum nimic nu îi bruiază eroului din *Ocheanul întors* crezul că frumuseţea se va revela o dată cu "frumoasa flacără a Ideilor": "(…) eu şi lumea suntem două lucruri care nu interesează decât în măsura în care trebuie să se adune, ca într-un corn al abundenţei, toate culorile, miresmele şi fructeleîntâlnirii lor - Ideile, Ideile care jur că singure există dintre toate cele care pretind că există"[19].

Ocheanul întors dispune de o structură construită cu migală, ceea ce îl face să apară în ochii cititorilor drept o "literatură înalt morală şi pedagogică, e pedagogia privirii şi a consecinţelor ei umane, nu doar artistice"[20]. Lipsesc obişnuitele confesiuni, mărturii. Sunt eliminate o serie de detalii sau scheme tipice jurnalului intim. În acest "Spaţiu autobiografic"[21], strategia aplicată este cea e renunţării la o sumedenie de convenţii ale genului. Nu în van, cartea a fost numită "roman al scriitorului".

Pentru că e perceptibilă aventura palpitantă a protagonistului, erou ce intervine şi modifică destinul celorlalţi, *Ocheanul întors* ia forma unui roman, însă un roman ca jurnal al existenţei. Aşteptarea este oarecum pasivă, însă şi activă, deoarece "oamenii, peisajele, întâmplările joacă obligat scenariul oferit de principalul erou-demiurg"[22]. Paginile nu sunt decât o mărturie a efortului de a afla ceea ce dă sens, acea lume a Ideilor.

[15] Mircea Iorgulescu, *Firescul ca excepţie*, Ed. Cartea Românească, 1978, p. 201
[16] Mihai Dragolea, *În Exerciţiul ficţiunii- Eseu despre Şcoala de la Tîrgovişte*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 46
[17] Radu Petrescu, *Ocheanul întors*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1977, p. 125.
[18] Radu Petrescu, *Ocheanul întors*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1977, p. 15
[19] Radu Petrescu, *Ocheanul întors*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1977, p. 15
[20] Mihai Dragolea, *În Exerciţiul ficţiunii- Eseu despre Şcoala de la Tîrgovişte*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 49
[21] Philippe Lejeune, *Le pacte autobiographique*, col. Poétique, Ed. du Seuil, Paris, 1975, p. 29
[22] Mihai Dragolea, *În Exerciţiul ficţiunii- Eseu despre Şcoala de la Tîrgovişte*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 48

BDD-A29540 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:49 UTC)

Jurnalul presupune înregistrarea realității cunoscute autorului, însă în *Ocheanul întors,* Radu Petrescu operează un triaj, fiindcă paginile reţin doar ceea ce deține calitate estetică, ceea ce are potențial de a fi convertit într-o "arhitectură de aer". Aceste transformări constituie substanța textului radupetrescian.

Așa cum explică autorul, notele (mai mult sau mai puțin zilnice) trasează acut problematica scrisului. Eroul lui Radu Petrescu știe că pentru el, imaginile sunt o "bogăție de asistat", așa cum, a scrie înseamnă "să-ți pui urechea pe pieptul imaginilor, să le asculți spusele, să le accepți și înțelepciunea și absurditatea"[23]. Înțelepciunea în sensul forței cu care spun esențialul și absurdidatea ca hiatus între a fi vizibil, dar de neatins. Personajul lui Radu Petrescu este preocupat de întelegerea imaginilor ce se perindă în fața ochilor săi, care-i transformă viața într-o imagine.

Calitatea de distins stilist al literaturii române e lesne de remarcat la scriitorul târgoviștean. Cuvintele, pur și simplu, nasc forme și culori dintre cele mai deosebite. O multitudine de fragmente ale cărții sale fascinează prin forța vizibilului, prin pregnanța estetică, precum în secvența: "De la școală mă întorc cu ea prin spatele internatului pe o cărare ce merge între sălcii violete și roz pe malul râului. Conuri de iarbă se desfac elegant, pâlnii proaspete de aer și primăvară fericită: la stânga grădini care urcă până în șosea un mal înalt și se sfârșesc într-un lung perete cenușiu (…) iar la dreapta râul face spume, volane și ochiuri pe pietre, și sălcii de la cenușiu până la albastrul cel mai irizat își ridicau transparentele lor baloane de crăci, de nuiele peste pajiști (…). În asemenea fundal- ea, cu fustă gri deschis, jerseul roșu și peste el jacheta kaki, în capătul scândurii ce servește de pod, fricoasă a trece. Toată fața ei e un roz intens dulce. Când râde și-și apleacă puțin capul să măsoare adâncimea apei, umbra pe care părul i-o pune peste ochi, peste obraji este violetă"[24]. "Ea" este soția de care este despărțit prin capriciul unei repartiții. Peisajul de pe malul râului pare a celebra prin culoare micile gesturi ale iubitei. Imaginea impresionează prin rafinament și delicatețe, iar ecoul cuvintelor traduce o nouă nuanță a dorului.

Tânărul profesor ajunge să fie deosebit de nepăsător față de propria-i biografie, trudind, în schimb,la elaborarea imaginilor cu puternic impact descriptiv.

Concluzionând, jurnalul radupetrescian nu este altceva decât un dialog cu sine, un jurnal cu autotrimitere, narcisic, în afara căruia scriitorul târgoviștean nu concepe existența[25]. *A fi* se confundă cu *a scrie*. Opțiunea *târgoviștenilor* este așadar pentru exilul interior, iar autorul *Modernității ultime*[26] denumește experimentele acestora negare aparentă a existenței, aducând în prim-plan arta și Ideea. Cert este că din *scriitori de nișă* ei au intrat în *canon*, instituind o literatură cu un vădit caracter autoscopic.

BIBLIOGRAPHY
Bibliografia primară:

Petrescu, Radu. *Jurnal. Ediție integrală*, Ediție îngrijită de Adela Petrescu, Prefață de Ion Bogdan Lefter, Editura Paralela 45, Pitești, 2014.
Petrescu, Radu, *O singură vârstă*, Editura Cartea Românească, București, 1975.
Petrescu, Radu, *Ocheanul întors*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1977.
Petrescu, Radu, *Părul Berenicei*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1981.
Petrescu, Radu, *A treia dimensiune*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1984.
Petrescu, Radu, *Catalogul mişcărilor mele zilnice*. Jurnal 1946-1951/ 1954-1956, Editura Humanitas, Bucureşti, 1999.

[23] Mihai Dragolea, *În Exercițiul ficțiunii- Eseu despre Școala de la Tîrgoviște*, Editura Dacia, Cluj, 1992, p. 49
[24] Radu Petrescu, *Ocheanul întors*, Editura Cartea Românească, București, 1977, p. 170
[25] "Nu știu dacă aduc vreun folos prin ce scriu eu și, sincer vorbind, acum nu interesează asta. Ce interesează e calitatea în sine a lucrului și aceasta e traductibilă prin sent imentul, pe care îl am , de a nu exista în afara caietului meu." (Radu Petrescu, *Ocheanul întors*, ed.cit., p. 199)
[26] Caius Dobrescu, *Modernitatea ultimă*, Editura Univers, București, 1998, p. 156

BDD-A29540 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:49 UTC)

Bibliografie critică:

Cimpoi, Mihai, *Anatomia ființei. Școala literară și artistică de la Târgoviște*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2014.
Dobrescu, Caius, *Modernitatea ultimă*, Editura Univers, București, 1998.
Dragolea, Mihai, *În Exercițiul ficțiunii- Eseu despre Școala de la Târgoviște*, Editura Dacia, Cluj, 1992.
Iorgulescu, Mircea, *Firescul ca excepție*, Ed. Cartea Românească, 1978.
Mușat, Carmen, *Strategiile subversiunii. Incursiuni în proza postmodernă*, Editura Cartea Românească, București, 2008.

Bibliografie teoretică:

Baltrušaitis, Jurgis, *Oglinda. Eseu privind o legendă științifică. Revelații, science- fiction și înșelăciuni*, Cuvânt înainte și traducere de Marcel Petrișor, Editura Meridiane, București, 1981.
Lejeune, Philippe, *Le pacte autobiographique*, col. Poétique, Ed. du Seuil, Paris, 1975.
Picon, Gaetan, *Funcția lecturii*, traducere și prefață de Georgeta Horodincă, Ed. Univers, 1982.

Articole

Maurice Blanchot, "Jurnalul intim și povestirea", traducere de Emil Paraschivoiu, în *Caiete critice*, nr. 3- 4/1986

BDD-A29540 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:49 UTC)